

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК**до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України****1. Назва законопроекту**

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень», внесений народним депутатом України Заблоцьким М. Б. та іншими (реєстр. № 4101-2 від 01.10.2020) (далі – законопроект № 4101-2).

2. Завдання законопроекту

Метою законопроекту № 4101-2 є покращення умов ведення бізнесу в Україні з одночасним підвищенням показників України в міжнародних рейтингах, а також підвищення ефективності використання ресурсів економіки, зокрема стимулювання економічної активності суб'єктів господарювання в умовах триваючих карантинних обмежень у зв'язку з поширенням на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), забезпечення збалансованості бюджетних надходжень, підтримка місцевих бюджетів, усунення недоліків чинного законодавства.

Законопроект № 4101-2 є альтернативним до урядового проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (реєстр. № 4101 від 15.09.2020) (далі – законопроект № 4101).

Норми законопроекту № 4101-2, які не містяться або відрізняються від тих, які запропоновані у законопроекті № 4101, зокрема:

в частині податку на прибуток підприємств:

відсутні норми законопроекту № 4101, які спрямовані на:

- посилення контролю за діяльністю інститутів спільного інвестування, а саме: щодо надання компанією з управління активами декларацій з податку на прибуток підприємств за результатами діяльності по кожному інституту спільного інвестування, активами яких така компанія здійснює управління, зокрема тих, що не мають статусу юридичної особи;

- встановлення обмеження (протягом 5 років) перенесення збитків минулих років, оскільки надання платникам права на перенесення збитків минулих років без будь-яких обмежень призводить до значних втрат бюджету та не відповідає економічній сутності розрахунку фінансового результату до оподаткування, так як правила бухгалтерського обліку не передбачають перенесення збитків минулих звітних періодів;

- запобігання штучному заниженню оподаткованого прибутку та визнання витрат по процентах за кредитами та позиками, отриманими від нерезидентів, в період їх фактичної виплати, а не в період їх нарахування відповідно до положень бухгалтерського обліку.

- усунення ряду логічних неузгодженостей в Кодексі та скасування обов'язку коригування на суму субсидії фінансового результату до оподаткування суб'єктів кінематографії – резидентів, які перестали бути

отримувачами субсидії відповідно до Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні»;

- включення до бази оподаткування податком на доходи нерезидентів прибутку нерезидентів від продажу резидентам цінних паперів, деривативів або інших корпоративних прав, які не перебувають у статутному капіталі юридичних осіб – резидентів.

доповнено підрозділ 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу новими пунктами 54 та 55, відповідно до яких тимчасово до 01.01.2025 фінансовий результат до оподаткування:

- зменшується на суму нарахованого у бухгалтерському обліку доходу від продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, за яким виробником електричної енергії не було отримано оплати;

- збільшується на суму оплаченого доходу від продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, на який в попередніх звітних періодах зменшувався фінансовий результат до оподаткування;

- зменшується на суму коштів, що отримані гарантованим покупцем та/або оператором системи передачі з державного бюджету для фінансування виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів із забезпечення збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел відповідно до статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії».

в частині акцизного податку:

- скасування маркування звичайних неігристих вин;

- встановлення нульової ставки на спирт, що використовується для виробництва жиру криля;

- подання уточнюючих декларацій акцизного податку при внесенні до СЕА РПСЕ залишків пального, яке з 23.05.2020 віднесено до підакцизних товарів;

- спрощення процедури отримання ліцензії на право оптової, роздрібно торгівлі паливом та зберігання пального;

- відтермінування на 1 рік (до 01.01.2022) підвищення ставки акцизного податку на тютюнові вироби для нагрівання (ТВЕНи) та сигарил до рівня ставок на сигарети та нанесення на марки акцизного податку для сигарет, цигарок, сигарил кількості одиниць в пачці.

в частині екологічного податку:

запровадження пільги зі сплати екологічного податку у вигляді зменшення суми нарахованого екологічного податку (у розмірі до 70%) на суму витрат на освоєння (здійснення) капітальних інвестицій в необоротні активи та/або поточних витрат на охорону довкілля, спрямованих на реалізацію проектів екологічної модернізації підприємства або інших заходів для запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля.

в частині встановлення особливих умов оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на оптовому ринку електричної енергії України:

- ненарахування податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість за куповану/продану на оптовому ринку електричну енергію та відсутність зміни складу податкових зобов'язань та податкового кредиту звітних податкових періодів платників податку по операціях з постачання, передачі, розподілу електричної енергії, постачання вугілля та/або продуктів його збагачення товарних позицій 2701, 2702, 2704 00 згідно з УКТ ЗЕД, за якими виникла така заборгованість;

- зменшення (збільшення) фінансового результату до оподаткування на суму кредиторської (дебіторської) заборгованості, списаної відповідно до положень Закону, що врахована під час розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства;

- коригування (зменшення) фінансового результату до оподаткування зменшується на суму податкових зобов'язань з податку на додану вартість, що виникли в зв'язку із застосуванням касового методу та враховані у звітному періоді при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності та списані разом зі списанням та/або погашенням кредиторської заборгованості у відповідності до Закону.

- коригування (зменшення) фінансового результату до оподаткування податком на прибуток підприємств на суму доходу від погашеної підтвердженої заборгованості за електричну енергію, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії у зв'язку з постачанням електричної енергії до 30 квітня 2015 року споживачам на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областях, за рахунок джерел, не заборонених законодавством України відповідно до положень Закону;

Крім того, законопроектом запропоновано тимчасово, на період дії норм, передбачених законопроектом № 4101-2, для виробників, постачальників електричної енергії, які самостійно або через структурні підрозділи провадили діяльність на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі своїх повноважень, передбачити:

- ненарахування штрафних (фінансових) санкцій, визначених статтями 120¹, 126 Кодексу, та пені, встановленої пунктом 129.1 статті 129 Кодексу;

- списання податкового боргу (у тому числі встановленого судовими рішеннями та реструктуризованого, розстроченого, відстроченого) та боргу зі сплати частини чистого прибутку, не сплаченого на дату набрання чинності законопроектом № 4101-2.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Прийняття законопроекту № 4101-2 матиме вплив на дохідну частину державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Оцінити вартісну величину впливу положень законопроекту № 4101-2 на показники бюджету неможливо, оскільки розробником не надано відповідних фінансово-економічних розрахунків.

Водночас відповідно до оцінки вартісної величини впливу положень урядового законопроекту №4101 реалізація норм цього законопроекту дозволить збільшити надходження податків і зборів до: державного бюджету – на 2,7 млрд гривень, місцевих бюджетів – на 0,5 млрд гривень.

Проте норми законопроекту № 4101-2, які відрізняються від норм законопроекту № 4101 та передбачають відтермінування на 1 рік підвищення ставки акцизного податку на тютюнові вироби для нагрівання (ТВЕНи) та сигарили до рівня ставок на сигарети призведуть до втрат запланованих надходжень акцизного податку у 2021 році у сумі 4 млрд гривень.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо покриття недонадходжень бюджету у поточному бюджетному періоді відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

До законопроекту № 4101-2, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єктами права законодавчої ініціативи відповідно до статті 27 Бюджетного кодексу України не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) щодо впливу норм цього законопроекту на показники бюджету.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

В частині податку на прибуток підприємств

Запропоновані пропозиції порушують визначену положеннями розділу III «Податок на прибуток підприємств» Кодексу методологію обчислення об'єкта оподаткування податку (який розраховується на підставі даних бухгалтерського обліку шляхом коригування (збільшення/зменшення) фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, визначені Кодексом), що відповідає основному принципу, прийнятому в бухгалтерському обліку відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», – принципу нарахування та відповідності доходів та витрат.

В частині акцизного податку

Скасування маркування звичайних неігристих вин (зміни до пункту 226.10 статті 226 Кодексу) матиме як позитивний, так і негативний ефект. З одного боку платникам акцизного податку не потрібно буде придбавати

акцизну марку вартістю 0,19 грн за 1 штуку для підтвердження сплати податку у розмірі 0,01 грн за 1 літр вина. З іншого боку це надасть можливість виробляти фальсифіковану продукцію суб'єктами, які не мають ліцензії на виробництво. Адже умовою отримання марок є наявність такої ліцензії.

Також проектом пропонується встановити нульову ставку акцизу на спирт, що використовується для виробництва жиру криля (внесення змін до пункту 229.1 статті 229 Кодексу). При цьому для виробників, що використовують спирт за нульовою ставкою, законопроектом передбачається можливість використовувати замість витратомірів-лічильників виготовленої продукції «інші технічні засоби обліку». Пропозиція нівелює контроль за цільовим використанням спирту, який ґрунтуються саме на використанні показників витратомірів – лічильників. Крім того термін «технічні засоби обліку» взагалі не міститься в Законі України «Про метрологію та метрологічну діяльність».

Щодо подання уточнюючої декларації акцизного податку при внесенні до СЕА РПСЕ залишків пального, яке з 23.05.2020 віднесено до підакцизного слід зазначити наступне. Заявку на поповнення можна подати у разі сплати акцизного податку або декларування в СЕА РПСЕ залишку товару, який став підакцизним. Після подання заявки, її дані відображаються у декларації. Тому подання уточнюючої декларації акцизного податку при внесенні до СЕА РПСЕ залишків пального не можливо.

В законопроекті пропонується виключити з переліку документів, які необхідно подати для отримання ліцензії:

документ що підтверджує введення в експлуатацію або готовність до експлуатації об'єкта;

документ, що підтверджує дотримання суб'єктом господарювання законодавства про працю в частині експлуатації машин, механізмів підвищеної небезпеки.

Врахування такої пропозиції послабить контроль за обігом пального, оскільки дозволить отримати ліцензії суб'єктам господарювання, які не мають легальних підстав провадити діяльність у сфері обігу пального.

Не підтримується пропозиція відтермінування на 1 рік (до 1 січня 2021 року) підвищення ставок акцизного податку на сигарети та ТВЕНи до рівня ставок на сигарети, оскільки це спричинить втрату запланованих надходжень до бюджету акцизного податку у 2021 році у сумі 4 млрд гривень.

Відтермінування на 1 рік нанесення на марках акцизного податку для сигарет, цигарок та сигарил кількості одиниць в пачці спричинить продовження використання схеми мінімізації податкових зобов'язань. Оскільки наразі окремі платники податку декларують та сплачують податок з 2 одиниць продукції в пачці, фактично випускають пачки з вмістом 20 одиниць, з яких 18 є неоподаткованими.

В частині екологічного податку

Запропоноване законопроектом № 4101-2 звільнення від сплати екологічного податку у вигляді зменшення суми нарахованого екологічного

податку (у розмірі до 70%) на суму витрат на освоєння (здійснення) капітальних інвестицій в необоротні активи та/або поточних витрат на охорону довкілля, спрямованих на реалізацію проектів екологічної модернізації підприємства або інших заходів для запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, який сплачується до державного та місцевих бюджетів, призведе до:

зниження бюджетоспроможності фінансування природоохоронних заходів у державі;

необхідності встановлення на законодавчому рівні особливого порядку державного контролю за цільовим та ефективним використанням коштів, а також додаткових витрат бюджетних коштів для здійснення дієвого контролю за дотриманням умов надання та використання цієї пільги;

вимагатиме відкриття окремих казначейських рахунків для таких підприємств;

ведення ними окремого обліку, що значно ускладнить адміністрування екологічного податку.

Враховуючи, що економічна суть екологічного податку полягає в тому, що забруднювач та, відповідно, споживач продукції оплачують економічні збитки від негативного екологічного впливу на здоров'я людей, господарські об'єкти, сільськогосподарські угіддя, природні ресурси, запропоноване зменшення екологічного податку не стимулюватиме підприємств-забруднювачів до зниження забруднення довкілля.

Одночасно слід зазначити, що надання податкових пільг окремим суб'єктам господарювання не узгоджується з одним із основних принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство – принципом рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 статті 4 Кодексу).

Крім того, відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику, укладеного з Міжнародним валютним фондом 02 червня 2020 року, Україна взяла на себе зобов'язання утримуватися від запровадження нових звільнень від сплати податків або податкових пільг.

Запровадження запропонованих законопроектів № 4101-2 особливостей оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на оптовому ринку електричної енергії України призведе до втрат від недонадходження податків до бюджету.

З урахуванням викладеного, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень», внесений народним депутатом України Заблоцьким М. Б. та іншими (реєстр. № 4101-2 від 01.10.2020), не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ